

Spomini na šolo na Koroški Beli

Otroci z Javornika, Koroške Bele in Potokov smo obiskovali šolo na Koroški Beli. Šolo so zgradili med drugo svetovno vojno. Stala je tik stavbe stare šole, v kateri so bila tedaj stanovanja. V novi šoli je bilo devet svetlih učilnic. Ob šoli v prizidku so stanovali učitelji. V pritličju prizidka pa je bil še prostor za vrtec.

Mislím, da sem bila v prvi generaciji vrtničkarjev. Ker sem bila živahen otrok, so starši menili, da mi bo navajanje na red in disciplino pred vstopom v šolo koristilo. Vrtec je bil odprt v dopoldanskih urah. Pot tja in nazaj sem kot šestletna deklica vsak dan prehodila sama. Nevarnosti, ki jo danes predstavljajo avtomobili, ni bilo. Na poti sem srečala le kakšno konjsko vprego, saj je bila Koroška Bela vas. Vzgojiteljico, mlado in urejeno, sem občudovala. Posebno mi je bila všeč njena pričeska. Skodrane lase je imela zvite v »lokne«, kakršne lahko vidimo le še v kakšnem starem filmu. Iz vrta se je najbolj spominjam dogodka, ko sem mirno obsedela za mizico in vzgojiteljici potožila, da me boli glava in da bi šla rada domov. Pomladno sonce je prijetno grelo in vabilo na dvorišče, kamor me je vleкло. Zaradi »glavobola« sem smela domov. Vsa vesela, da mi je uspelo, sem šla naravnost domov. Ker sem prišla prej kot običajno, me je mama temeljito izprašala in izvedela o mojem »podvigu«. Sledila je kazen, da na kaj takega ne bi več pomislila.

Leta 1948 sem začela obiskovati štiri letno osnovno šolo, ki so ji sledili še štirje razredi nižje gimnazije. Spominjam se svojih učiteljev. V 1. razredu me je učila Berta Rabič, v 2. njen mož Janko Rabič,

Otroci iz vrta na Koroški Beli leta 1947 (last Nastje Katarine Prešern)

v 3. Jana Kopriva. To so bili starejši, resni in strogi učitelji. V 4. razredu pa nas je učila mlada Rafaela Kovačič iz tolminskih hribov, ki sem jo imela še posebno rada. Kasneje se je vrnila v Tolmin, kjer si je ustvarila dom. Večkrat sem jo srečala, nazadnje pred leti v Tolminu. Pristrčno sva se objeli in poklepetali. Letos pa se je za vedno poslovila.

Pouk je potekal v dveh izmenah tako, da si celo leto hodil v šolo ali dopoldan ali pa popoldan. Pri pouku sta vladala red in disciplina. Če nismo pisali, smo sedeli z rokami na hrbtu. Za prekrške, največkrat klepetanje, so nas opozorili in če to ni zaleglo, si moral v kot. Tudi sama sem kdaj stala tam. Za večje prekrške, kot je razgrajanje, si bil zaprt po pouku (ko si moral ostati še nekaj časa v šoli). Zaprti in pod učiteljevim nadzorom so bili tudi tisti, ki so pozabili domačo nalogo ali so jo napisali naknadno pri pouku. Včasih smo na poti domov naredili »ovinek« čez polje ali čez Zastrano (danes Sončna pot). V spominu mi je ostalo, kako sem spremljala sošolko, ki si je želela kupiti bonbone v trgovini Koloniale (v bivši Planinškovi hiši), kjer je prodajal gospod Rabzelj. V trgovini sem takrat prvič videla pomaranče. Ko sem doma z navdušenjem pripovedovala o prelepih pomarančah, je oče zaključil, da so jabolka in hruške z našega vrta prav tako dobri. Takrat ni bilo nikakršnega direndaja okoli praznikov, kot je danes. Starši so otroke obdarovali ob Miklavžu (6. decembra), o božiču pa uradno ni bilo govora. Novoletne jelke so postavljali po 25. decembru. Božička je zamenjal Dedek Mraz. V šolski dvorani, ki je služila tudi za gledališko dvorano, je AFŽ (antifašistična fronta žena) pripravila srečanje otrok z Dedkom Mrazom in obdarovanje. Vsak je dobil vrečko z nekaj sladkarijami in pomarančo. Doma so mi starši pokazali, kako se olupu pomaranča. Po prvem okušanju nečesa sladko-kislega je sledilo spoznanje, da so domača jabolka in hruške res boljši. Oče je bil namreč ljubiteljski sadjar, ki je gojil izbrane vrste tega sadja, in še danes dajem prednost dobrim jabolkom.

V nižji gimnaziji je pouk potekal predmetno. Učitelje smo naslavljali s tovariši in tovarišicami ter jih spoštovali, ker so jih spoštovali tudi naši starši. V spominu so mi ostali naslednji: za slovenski jezik Amalija Gunde, za matematiko Jože Mikoluš, za biologijo Irena Urbar, za zgodovino Danica Šetinc, za slovenski in srbohrvaški jezik Bratko Škrlj, za glasbeno vzgojo Peter Nuk, za slovenski jezik Marija Dolgan in za matematiko ter fiziko Francka Udir. Ker je učiteljev manjkalo, so učili poleg svojega še kak drug predmet. Vsak po svoje se je potrudil, saj smo imeli ob prihodu v srednjo šolo dobro osnovo.

Veliko avtoriteto je imela pri šolarjih hišnica Otrinova, ki nas je ob prihodu v šolo vedno pričakala z metlo, s katero smo si morali očediti umazane čevlje. V prvem nadstropju na stopnišču smo imeli čisto pravi šolski zvonec. Hišnica je z njim naznanila začetek in konec vsake šolske ure. Pri nekaterih opravilih pa so ji pomagali tudi njeni otroci, ko so nekoliko zrasli.

Malico so dobili le tisti šolarji, ki so bili nanjo naročeni. Spominjam se le dveh različic: kos kruha z marmelado iz zabojčkov in kos kruha z rumeno-oranžnim sirom iz Unra paketov (pomoč ZDA naši državi). Nekateri tega sira niso marali. Meni pa je bil njegov slan okus všeč, zato sem včasih pojedla kak košček več.

S sošolci iz osnovne šole in nižje gimnazije smo se srečali trikrat, zadnjič leta 2001 ob 45-letnici zaključka našega šolanja na Koroški Beli. Leta tečejo in marsikomu so se žal že iztekla. Vsakokrat, ko srečam kakega sošolca, se ga razveselim, saj me misli takrat popeljejo nazaj v brezskrbne čase otroštva.

Hišnica Otrinova leta 2001 (last Nastje Katarine Prešern)

Nekdanji sošolci ob srečanju leta 2001 (last Nastje Katarine Prešern)